HISTORIA POWIATOWEJ I MIEJSKIEJ BIBLIOTEKI PUBLICZNEJ W BRZESKU

Dzieje Powiatowej i Miejskiej Biblioteki Publicznej w Brzesku to historia prawie 70 lat pracy bibliotekarzy, kilku pokoleń czytelników, a także władz samorządowych.

Po zakończeniu II wojny światowej państwo polskie przystąpiło do odbudowy materialnej i kulturalnej kraju. Już w 1946 roku wydany został dekret o utworzeniu ogólnokrajowej sieci bibliotek powszechnych, powiatowych i gminnych. 6 maja 1946 roku Wydział Powiatowy w Brzesku podjął uchwałę o utworzeniu na terenie miasta Powiatowej Biblioteki Publicznej.

Pierwsze książki do Biblioteki przekazał Związek Byłych Więźniów Politycznych, było to 300 woluminów pochodzących ze zbiorów: Towarzystwa Szkoły Ludowej, Kasyna Urzędniczego, Towarzystwa Gimnastycznego Sokół i Policealnego Klubu Sportowego. Bibliotekę ulokowano w ciemnym i zimnym lokalu przy ulicy Kościuszki 36. W styczniu 1949 r. Biblioteka została przeniesiona do budynku dawnego Domu Modlitwy przy ulicy Łaziennej. Zmiana siedziby nastąpiła dzięki pomocy ze strony władz powiatowych, które zakupiły budynek od Izraelickiej Gminy Żydowskiej i po wyremontowaniu przekazały go Bibliotece. W lokalu tym (obecna ul. Puszkina 4) Biblioteka mieściła się do maja 2011 r.

W 1947 roku podzielono księgozbiór w celu utworzenia dwóch odrębnych bibliotek: Bibliotekę Miejską oraz Powiatową. Już w 1956 r. połączono obie biblioteki pod wspólną nazwą Powiatowa i Miejska Biblioteka Publiczna i kierownictwem Marii Pawlikowej. W 1953 r. Biblioteka została odznaczona „Proporcem Przodującej Biblioteki", za utworzenie jednej z największych sieci bibliotek publicznych obejmującej na terenie powiatu 40 bibliotek i 110 punktów bibliotecznych.

W 1964 roku przy Bibliotece Miejskiej utworzony zostaje Oddział dla Dzieci, który oddzielne lokum otrzymuje dopiero w 1969 roku po kapitalnym remoncie budynku biblioteki.

Po reformie administracyjnej w 1973 r. Biblioteka Powiatowa pełniła podwójną rolę: biblioteki miejskiej obsługującej czytelników miasta oraz ośrodka instrukcyjno-metodycznego dla bibliotek w powiecie. Na mocy kolejnej reformy administracyjnej (w 1975 r.) po zlikwidowaniu powiatów, Biblioteka zmienia nazwę na Miejsko-Gminną Bibliotekę Publiczną. 28 września 1999 r. Biblioteka powraca do nazwy Powiatowa i Miejska Biblioteka Publiczna w Brzesku i przejmuje zadania nadzoru merytorycznego w stosunku do 6 bibliotek gminnych i 23 filii bibliotecznych na terenie powiatu.

W 1972 roku utworzono Filię Nr 1 (na ul. Solskiego 70) – celem obsługi czytelników z północnych rejonów Brzeska. Pod bezpośredni nadzór MBP przechodzą biblioteki w Jasieniu, Jadownikach, Okocimiu, Porębie Spytkowskiej i Szczepanowie.

Pierwszym kierownikiem PiMBP w Brzesku była Jadwiga Dudekowa – nauczycielka z przygotowaniem bibliotekarskim. W 1949 r. przez krótki czas kierownictwo sprawował Artur Lenczowski, który podjął studia i poświęcił się rozwojowi bibliotekarstwa polskiego (był wykładowcą w Państwowym Ośrodku Kształcenia Bibliotekarzy w Jarocinie). Od października 1949 r. kierownikiem Biblioteki została Maria Pawlikowa, która przybyła do Brzeska z Łabiszyna w woj. bydgoskim i związała się z tą placówką na całe 30 lat. Jej nieustanna walka o księgozbiór, ludzi, rangę zawodu bibliotekarza, wpajanie zasad samodyscypliny, przynosiły efekty mierzone wzrostem ilości czytelników oraz zainteresowaniem wartościową literaturą.

Biblioteka swoją pracę zaczynała od form najprostszych (np. nauka czytania), potem realizowała bardziej ambitne zadania. Przy Bibliotece powstało Towarzystwo Wiedzy Powszechnej, w ramach którego czołowi przedstawiciele nauki i kultury dzielili się wiedzą. Byli wśród nich: pisarze, poeci, krytycy literaccy, a także lekarze, aktorzy, podróżnicy, posłowie na Sejm. W Kronikach Biblioteki odnotowanych zostało ponad 70 nazwisk wybitnych

osobowości, m.in.: Karol Bunsch, Wisława Szymborska, Ryszard Kłyś, Julian Kawalec, Jalu Kurek, Aleksander Krawczuk czy aktorzy Krystyna Skuszanka, Leszek Herdegen, Stanisława Orzechowska-Zawiszanka itd.

Biblioteka brała czynny i nagradzany udział w wielu ogólnopolskich konkursach literackich i czytelniczych takich jak: „Wiedza Pomaga Życiu", „Złoty Kłos dla Twórcy, Srebrny dla Czytelnika". Działalność kulturalno-oświatowa Biblioteki obejmowała: lekcje literackie, wystawy, Klub Dyskusyjny Dobrej Książki i Klub Miłośników Teatru. Przy Bibliotece działał Uniwersytet dla Rodziców oraz Koło Przyjaciół Biblioteki. W tym czasie Biblioteka była jedyną w Brzesku placówką kultury.

Po odejściu na emeryturę Marii Pawlikowej w sierpniu 1979 r. ster Biblioteki objęła jej młodsza koleżanka Zofia Taflińska i kierowała nią do czerwca 1995 r. Kontynuowała wypracowane formy działalności, ciągle je udoskonalając oraz wprowadzając nowe. 31 lipca 1995 roku w wyniku konkursu obowiązki dyrektora Biblioteki powierzono Marii Marek, która kierują nią do chwili obecnej. Nie sposób w tej krótkiej historii nie wspomnieć najbardziej zasłużonych kierowników poszczególnych działów bibliotecznych. Były to: Ewa Werewkowa, Stanisława Ścibiorowa i Teresa Łącka, które miały znaczący wpływ na kształtowanie czytelnictwa w mieście.

W ciągu lat księgozbiór Biblioteki stopniowo się powiększał, znacznie wpływając na warunki lokalowe. Praca stawała się coraz trudniejsza, a imprezy biblioteczne musiały być organizowane poza siedzibą Biblioteki.

Komputeryzacja procesów bibliotecznych, dostęp do Internetu i zbiorów audiowizualnych to elementy wyznaczające nową erę bibliotekarstwa polskiego. Biblioteki publiczne z tradycyjnych wypożyczalni książek stały się ośrodkami komunikacji społecznej.

Kierownictwo Biblioteki starając się sprostać dynamicznym zmianom w trendach bibliotecznych, a pracując w utrudnionych warunkach (książki układane były na regałach do wysokości 2,8 m., po które sięgano z drabinek) stawało niejednokrotnie wobec trudnych decyzji. Na szczęście w 2009 r. Burmistrz Brzeska Grzegorz Wawryka podjął decyzję o zabezpieczeniu środków na budowę nowej siedziby Biblioteki. Projekt dofinansowany z Małopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego kwotą prawie 10 mln zł pozwolił zrealizować budowę nowoczesnego centrum kulturalno-bibliotecznego. Inwestycja o łącznej wartości 14 mln zł została oddana do użytku w czerwcu 2011 r. Obiekt jest w pełni nowoczesny, przystosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych umożliwił poszerzenie oferty programowej oraz dał możliwość uczestnictwa w kulturze większej liczbie osób.

Po przeniesieniu do nowej siedziby Biblioteka musiała zlikwidować dwie swoje filie: Filię nr 1 oraz filię w Jasieniu. Jednakże udało się wyodrębnić 2 nowe działy: Dział Bibliograficzno-Informacyjny, który stał się ośrodkiem informacji o mieście i regionie oraz Dział Multimedialny zapewniający bezpłatny dostęp do nowoczesnych technologii.

Oferta kulturalno-oświatowa Biblioteki została poszerzona o nowoczesne formy pracy z użytkownikami, są to m.in. zajęcia cykliczne dla dzieci, kluby, warsztaty, lekcje biblioteczne, wystawy, spotkania autorskie, koncerty, prelekcje tematyczne, konkursy oraz kursy komputerowe i językowe.

W 2011 r. zapoczątkowano prace nad tworzeniem Cyfrowego Archiwum Tradycji Lokalnej, w którym udostępniane są archiwalne dokumenty z regionu brzeskiego. W styczniu 2012 r. wprowadzono elektroniczny system wypożyczania książek, co znacząco usprawniło prace biblioteczne. Od początku 2013 r. Biblioteka oferuje dostęp do e-książek w portalu IBUK LIBRA.

Już w pierwszym roku działalności Biblioteki w nowym obiekcie liczba osób korzystających z jej oferty zwiększyła się prawie dwukrotnie. Obecnie użytkownikami Biblioteki jest 9 499 mieszkańców miasta i powiatu. Brzeską Bibliotekę oraz jej 5 filii (w Jadownikach, Mokrzyskach, Okocimiu, Porębie Spytkowskiej oraz Szczepanowie) rocznie odwiedza 122 906 osób.